

Krausz Simonné

A képen anyai nagymamám, Krausz Simonné [szül. Krausz Betti] van. A kép Budapesten készült, 1935-ben. Halványan visszaemlékszem, 1875-ben született a nagymama is meg a nagypapa is, azt hiszem, egyidősek voltak. 1900-ban esküdtek, ebből tudom visszavezetni. Nagymamám otthon nevelte a sok gyerekét. Nagymamámat ismertem, sajnos nagyon szomorú körülmények között halt meg, Auschwitzban. A nagymamám tartotta az ünnepeket. Én hoztam le a padlásról mindig az edényeket [Pészahkor, amikor a lakás homecolása után speciális pészahi edénykészletet vesznek elő. -- A szerk.]. Imádtam. Gyönyörűek voltak és vadonatújak, egyszer egy évben használtuk. Ő óbudai volt, meg a dédmamám is óbudai volt. A nagyanyám jiddisül beszélt, elég erős német akcentussal. Akkor a zsidók jiddisül beszéltek [Budapesten igen kevés zsidó beszélt jiddisül, főleg a bizonyos vidékekről betelepültek és a szigorú ortodoxok. Elképzelhető persze, hogy Krausz Betti jiddisül beszélt, de Óbudán ez nem volt gyakori. -- A szerk.]. Nem nagyon beszélt magyarul. Velem

viszont csak magyarul beszélt. Nagypapám is megtanult németül. Ha veszekedtek, akkor németül, mert az könnyebben ment a nagymamának. Azt tudom, hogy anyukám is jól beszélt németül, és mikor már nagyon beteg volt, németül kezdett beszélni, visszajött neki a német. Azt mondta az orvos, ez természetes, hogy ilyenkor visszajön a gyerekkor. Hiszen ők a nagymamával csak németül beszéltek. A nagymamám a Pacsirtamező utca 24-ben lakott, a Beszkárt-házban, a nagypapa által szerzett szolgálati lakásban [Beszkárt -- Budapest Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársaság]. Ott lakott a nagymama egy szoba-konyhás lakásban a gyerekeivel együtt. Szegény nagymamát onnan is vitték el. A nagymamám 1944-ben, még nyáron egyszer azt mondta: 'Jaj Istenem, csak már jönnének az oroszok, hogy az én szegény Béla fiam végre hazajöhessen!' És egy rohadt szomszéd följelentette. Hetven éves volt szegény akkor. Elvitték az óbudai rendőrkapitányságra. Onnan a Röck Szilárd utcába, a mostani Rabbiképző Intézetbe, ami egy gyűjtőtábor [ideiglenes toloncház] volt, és onnan vitték Auschwitzba. Úgyhogy tudjuk, hogy Auschwitzban égették el. Drága nagymamám, olyan szép asszony volt, hófehér hajjal. Nagyon szeretett engem. Úgy érezte, csak én vagyok az unokája, miután az egyik unokája, a Bandika meghalt, a másik unokáját meg, a Gyuri unokabátyámat -- nem mutatta, de -- nem szerette, mert keresztény volt, pedig egy nagyon rendes, nagyon udvarias fiú volt. Érdekes módon, ez a megkülönböztetés erősen élt benne, ma is vannak ilyenek. Nagymama nem éreztette vele, de én éreztem. Az egész család tudta, hogy nem szereti. Én már három évvel túléltem őt, és akkor milyen öregnek hittem. Ez a nagymama története.